

Motion till riksdagen 2010/11:C293

av Anders Åkesson och Kenneth Johansson (C)

Ett ökat intrång som en följd av ny infrastruktur i skogsmark

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att parallellt med framtida investeringar i ny infrastruktur ställa krav på att i större utsträckning än i dag balansera dessa med respekt för ägande- och nyttjanderätt och samhällets krav på ökad biologisk produktion.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att som ett led i detta låta samhällsekonomiska analyser som tillvaratar samtliga ovanstående intressen utgöra grunden för tillståndsprovning för infrastrukturinvesteringar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att till regeringen uttrycka behovet av att ytterligare låta utreda nuvarande expropriationslagstiftning i syfte att kompensera markägare för den ackumulerade effekten av flera intrång, att införa samhällelig rättshjälp till den enskilde vid förhandling med affärsverk och bolag samt att överväga ett ersättningssystem som speglar värdet av utebliven produktion under den tid infrastrukturen i fråga brukas och alstrar värden för samhället och sin ägare.

Motivering

De senaste åren har samhället i form av affärsverk och bolag som Svenska kraftnät och Vattenfall tillsammans med privata bolag som Eon m.fl. aviserat, projekterat och genomfört flera stora infrastruktursatsningar inom företrädesvis kraftöverföring. Parallellt med detta pågår inom en annan form av infrastruktur planering för utbyggnad/trädsäkring av järnvägsnätet, eventuella framtida snabbjärnvägar, förstärkning av riks- och länsvägnätet och för energiproduktion en omfattande vindkraftsutbyggnad med tillhörande anslut-

Fel! Okänt namn på

ningsnät. Gemensamt för dessa investeringar är att de är nödvändiga för samhällets nuvarande och kommande funktionalitet och för välståndsbyggandet.

Gemensamt för dessa planerade och/eller genomförda investeringar är också att tusentals hektar jord- och skogsmark, främst skogsmark, påverkas av investeringarna. Omfattningen av planerade objekt börjar nu blir så pass stor att vi har skäl att fundera över om aktörerna tar det ansvar visavi andra samhällsintressen och näringar, parallellt med kravet på fortsatt välståndsutveckling, som ligger i hela samhällets och medborgarnas intresse.

Idag sker utbyggnaden av kraftöverföringsnät främst i södra Sverige. På flera platser knyts ledningsstrukturer ihop och byggs ut i av tidigare ledningsdragning redan starkt påverkade områden. Som exempel på ett sådant område kan nämnas Nässjö kommun. Där kommer Svenska Kraftnät att bygga en ny omriktarstation för att knyta ihop den s.k. Sydvästlänken. Samtidigt planerar också Svenska kraftnät en ny luftledning, 400 kWh, från Simpevarp på ostkusten till Nässjö, en ledningsdragning som kommer att ianspråkta jungfrulig mark i både Nässjö och Oskarshamns kommuner. Dessa båda områden genomkorsas redan idag av överförings- och regionnät med E.ON och Vattenfall som huvudmän, vilket gör att många markägare redan idag får se sina fastigheter uppsplittrade och delade, vilket gör att framförallt skogsproduktionen påverkas mycket negativt. Upprepade och ackumulerade skador vid intrång är något som lagstiftningen idag inte kompenserar markägarna för.

Det finns idag inga tvingande regler eller incitament för kraftbolag, Trafikverket m.fl. att utreda och göra samhällsekonomiska konsekvensanalyser av intrång på jord- och skogsmark eller krav på att till varje pris minimera intrång genom nedgrävning av ledningar och/eller genom samförläggning utnyttja redan befintliga ledningsgator, vägar eller järnvägar. Många är de markägare, kommuner och boende som sett ledningar läggas parallellt med varandra utan att man på allvar gjort försök att hitta gemensamma lösningar som skulle begränsa intrånget för berörda.

Till saken hör också att samhället förväntar sig en ökad skogsproduktion för att nyttja den faktiska potentialen att producera förnyelsebar energiråvara för att nå uppställda klimat- och miljömål. Det gör det nödvändigt att väga in också dessa värden vid en samhällsekonomisk konsekvensanalys inför stråkval, beslut om att samförlägga med redan befintlig infrastruktur m.m. En sådan analys skulle värdera hur man uppnår en balans mellan å ena sidan behovet av allt mera effektiva elöverföringsnät och kravet på att inte underminera enskilda jord- och skogsföretags möjligheter att rationellt bruka sina fastigheter. I grunden handlar det om både äganderätten och nyttjandet av vår nations största ekonomiska tillgång, skogen.

En fråga som aktualiserats i samband med Svenska kraftnäts stora investeringsplaner i södra Sverige är den instruktion och det krav samhället ställer på sitt eget affärsverk när det gäller hänsyn till markägare, kommuner och miljö för idag skyddade områden. Det vore rimligt att ägaren staten visavi affärsverket Svenska Kraftnät i regleringsbrev och verksinstruktion ger instruktion om att väga in samtliga samhällsekonomiska aspekter vid bedömning av lämpliga stråk och val av överföringsteknik.

Fel! Okänt namn på

Mot bakgrund av ovanstående finns det skäl för riksdagen att till regeringen uttrycka som sin mening att parallellt med framtida investeringar i ny infrastruktur ställa krav på att i större utsträckning än idag balansera dessa med respekt för ägande-/nyttjanderätt och samhällets krav på ökad biologisk produktion. Att som ett led i detta låta samhällsekonomiska analyser som tillvaratar samtliga ovanstående intressen utgöra grunden för tillståndsprövning för infrastrukturinvesteringar. Härutöver finns det anledning för riksdagen att till regeringen uttrycka behovet att ytterligare låta utreda nuvarande expropriationslagstiftning i syfte att kompensera markägare för den ackumulerade effekten av flera intrång, att införa samhällelig rättshjälp till den enskilde vid förhandling med affärsverk/bolag samt överväga ett annat ersättningsystem som inte är en engångsersättning baserad på markvärdet vid intrångsögonblicket utan som speglar värdet av utebliven produktion under den tid infrastrukturen i fråga brukas och alstrar värden för samhället och sin ägare. Sammantaget skulle detta enligt vårt sätt att se det ge ett betydligt starkare incitament än idag att visa större hänsyn, att minimera markåtgången och att istället för att nyttja jungfrulig mark söka förlägga nytillkommen infrastruktur till redan utnyttjade stråk.

Stockholm den 25 oktober 2010

Anders Åkesson (C)

Kenneth Johansson (C)